

Espai Tallers al II Simposi d'ApS. Informe

Juliol de 2022

Núm. expedient 2022/0005496

**Diputació
Barcelona**

Àrea d'Acció Climàtica

Empresa o equip redactor

 Anthesis Lavola

Noms i cognoms

Irene Giralt i Sandra Bernal

Dades de contacte

info@anthesisgroup.com

1.	INTRODUCCIÓ	4
2.	DESCRIPCIÓ DE LES SESSIONS	5
2.1	Objectiu de les sessions	5
2.2	Dinamització de les sessions	6
3.	RESULTATS	8
3.1	Grup 1: Ajuntaments	9
3.2	Grup 2: Entitats	12
3.3	Grup 3: Entitats i empreses	15
3.4	Grup 4: Altres administracions	17
3.5	Grup 5: Escoles de Primària i Instituts de Secundària	20
3.6	Grup 6: Instituts de Secundària, Cicles Formatius i Universitats	22
4.	CONCLUSIONS	25
5.	ANNEX: AGENTS INSCRITS ALS TALLERS	27

1. INTRODUCCIÓ

Després de més de dos anys de la celebració del I Simposi d'Aprenentatge Servei i Servei Comunitari Ambiental, s'ha realitzat la seva segona edició amb l'objectiu d'oferir un espai on compartir novament, coneixements, experiències i idees innovadores. El Simposi s'ha organitzat en format presencial, **impulsant espais de coneixement i debat amb tots els agents implicats per reflexionar sobre la feina feta, les iniciatives existents i els criteris a promoure d'ara endavant.**

L'estructura del Simposi ha tingut **quatre formats** diferents que proposen estratègies de participació adaptades a objectius diversos:

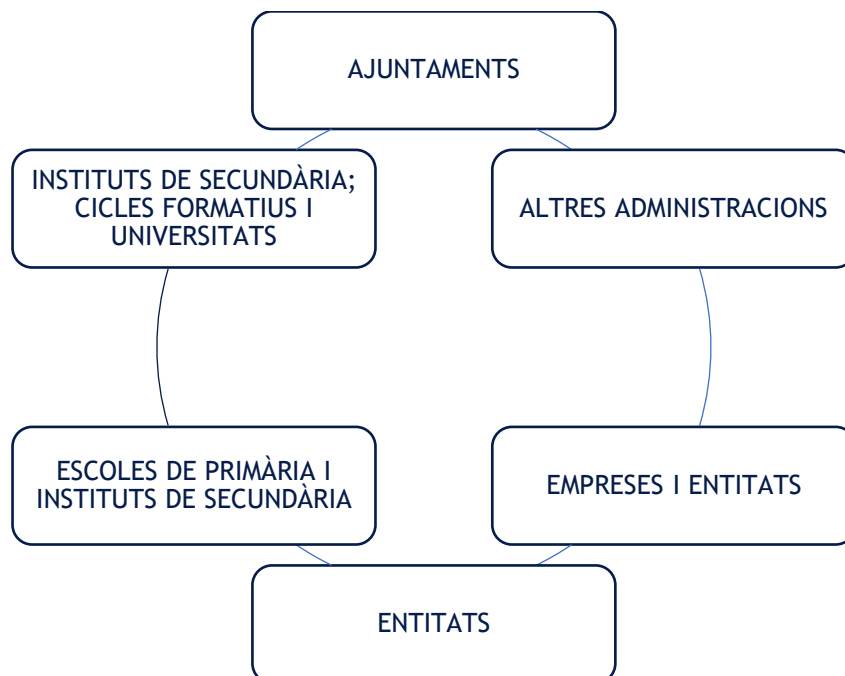
- **ESPAI DIÀLEG.** Espai de reflexió, en plenari, sobre les necessitats, oportunitats i reptes de l'ApS ambiental en relació amb l'adquisició de la competència en ciutadania global. Aquest espai ha comptat amb la intervenció de dues persones expertes del món universitari.
- **ESPAI ÀGORA.** Espai de descoberta d'experiències dels projectes d'ApS i Servei Comunitari ambiental de la mà dels centres educatius i de les entitats amb qui s'ha treballat en xarxa per a dur-los a terme. Les experiències s'han presentat en diverses sales i de forma simultània.
- **ESPAI APARADOR.** Espai d'exposició de recursos, eines i informació de projectes d'ApS i Servei Comunitari ambiental, promoguts per entitats ambientals, administracions públiques o centres educatius, i que ha permès, alhora, fer un intercanvi d'idees i experiències inspiradores per a totes les persones assistents.
- **ESPAI TALLERS.** Espai de trobada per l'intercanvi de vivències i opinions sobre l'ApS ambiental a casa nostra. Els tallers s'han organitzat per col·lectius similars, per tal de compartir experiències, certeses i neguits sobre el dia a dia de l'ApS.

Aquest informe, tracta els resultats obtinguts a **l'Espai Tallers**, comprés com un espai de debat, coneixença i contrast, necessari per realitzar el tancament del simposi de forma relaxada i propera.

2. DESCRIPCIÓ DE LES SESSIONS

L'Espai Tallers ha constatat de sis sessions participatives simultànies, dirigides a sis perfils diferents de participants, agrupant-los segons el seu àmbit d'actuació i treball:

Tots els grups han iniciat la sessió de forma conjunta, mitjançant una **dinàmica inicial**, seguida de la qual s'han establert els sis grups, ubicats en diferents aules de treball.

Cadascuna de les sessions per grups ha constatat de dos blocs: el primer, centrat en la **coneixença dels participants i posada en context**; i el segon, basat en la posada en comú, entre les persones participants, dels **coneixements, experiències i incerteses sobre els ApS**.

2.1 Objectiu de les sessions

Els objectius que s'han plantejat per a les sessions de participació han estat els següents:

Identificar els principals **reptes, incerteses i dubtes** entorn l'Aprenentatge Servei i Servei Comunitari Ambiental.

Conèixer l'opinió de les persones participants oferint-los un espai relaxat, on posar en comú les seves **opinions, coneixement i experiències** sobre l'Aprenentatge Servei i Servei Comunitari Ambiental

Fomentar la **participació i el compromís** de les persones involucrades, creant espais per la comunicació i el debat.

2.2 Dinamització de les sessions

Les sessions participatives realitzades han sigut treballades amb la metodologia pròpia d'Anthesis Lavola, *Meetfulness*, promovent la comunicació i estimulant la generació d'aportacions entre les persones participants, afavorint així la generació de nous comportaments i/o idees.

A continuació s'especifica la dinamització de les sessions de participació realitzades:

TROBADA EXTERIOR

Les persones participants s'han reunit en l'espai indicat a l'exterior.

Un dinamitzador d'Anthesis Lavola ha creat els grups de treball a través d'una dinàmica amb la següent escaleta:

1. Història curiosa
2. Moviment subtil
3. Grups de treball

Organitzats en grups de colors, les persones participants han sigut dirigides a la seva aula de treball per la corresponent facilitadora d'Anthesis Lavola.

QUI ÉS QUI

Un cop a la sala de treball, els 6 grups s'han trobat l'aula "buida". Només amb les cadires apilades a una cantonada.

Dinàmica 1. Rondes de preguntes

1. La facilitadora ha demanat a les persones participants que fessin grups, a peu dret, de 3 o 4 persones, i ha demanat que es presentin en el petit grup i responguin a una pregunta relacionada amb la dinàmica feta a l'exterior.

Després, la facilitadora ha desfet els grups i n'ha creat de nous. Els grups s'han fet a l'atzar amb dinàmiques específiques per a tal fi. Les persones de cada grup s'han tornat a presentar de nou, responnent una altra pregunta de la dinàmica exterior, del tipus:

- Quin àmbit temàtic creus que pot tenir més necessitat per treballar amb ApS?
- Quin àmbit temàtic creus més fàcil treballar amb ApS?
- Quina temàtica ambiental pot implicar més a l'alumnat?
- Com pot ajudar un ApS a les necessitats ambientals?
- Perquè un APS i no una acció de sensibilització?
- En quin àmbit t'agradaria treballar un APS?

TREBALL PER APS

Dinàmica 2. Què sé i què no sé

1. La facilitadora ha dividit la sala en dos parts iguals enganxant a terra una línia de cinta de pintor.
2. Les persones participants han agafat les cadires i s'han assegut en una circumferència al voltant de la línia marcada.
3. A sobre de la cinta, s'han disposat fulls A4 amb la següents anunciats per mostrar els elements més significatius del treball amb ApS:
 - Aprenentatge
 - Servei
 - Àmbit
 - Hores de dedicació
 - Entitats de suport
 - Centres educatius
 - Alumnat
2. La facilitadora ha repartit 2 papers en format A5 de dos colors diferents i un retolador a cada persona.
3. Després, ha demanat que cadascú anotés, en un dels papers, una sola cosa que saben del treball amb ApS i en l'altre una sola cosa que no saben.
4. Cada persona, una a una, ha anat llegint els papers i distribuint-los pel terra.
5. Un cop distribuïts els papers de totes les persones participants, la facilitadora ha demanat que n'escullin un que no sigui cap dels dos propis.

Dinàmica 3. Debat

1. La facilitadora ha demanat que alguna persona expliqui el motiu pel qual ha escollit el paper i a partir d'aquí ha afavorit un debat sobre els comentaris que s'han anat generant.

Dinàmica 4. Concreció

1. Individualment, cada persona ha fet una llista de comprensions obtingudes en el taller. Han pensat en : Reptes // Avantatges // Complexitat // Punts clau
2. Tot seguit s'han format grups de tres persones per compartir i extreure una llista comuna amb les 3 idees principals que han coincidit a destacar les tres persones del grup.
3. En plenari cada grup ha llegit la seva llista a través d'un portaveu.

TANCAMENT

Tots els grups han finalitzat la sessió a l'interior de la seva aula amb una persona responsable del Simposi.

3. RESULTATS

En aquest apartat exposem els principals resultats obtinguts a través de les sessions de participació en cada un dels grups. Estructurem els resultats amb una primera part on es transcriu literalment el text escrit en els papers de la dinàmica 2 (*Què sé i què no sé*) i en una segona part on resumim el resultat del debat obtingut de la relatoria del personal de la Diputació de Barcelona que va ser present a cada aula i de l'àudio gravat per part de la persona dinamitzadora d'Anthesis Lavola en cada grup.

Els 6 grups van seguir la dinàmica prevista del taller, que en tots els casos va quedar estructurat en aquests 2 blocs. L'exposició dels resultats també es fa en base a aquests dos grans àmbits.

BLOC 1. QUI ÉS QUI

- El primer bloc de la sessió participativa, tal com estava previst, es va iniciar amb la presentació de les persones participants mitjançant rondes de presentació en petits grups.
- A cada ronda es varen debatre una sèrie de preguntes, proposades per la persona dinamitzadora, amb la finalitat de fomentar la coneixença entre les persones participants, i la creació d'un ambient distès i còmode per afavorir el bon funcionament del taller.

BLOC 2. TREBALL PER APS

- El segon bloc de la dinàmica, es va iniciar amb la proposta de la persona dinamitzadora de cercar una afirmació i una incertesa sobre el treball en ApS per cada una de les persones participants.
- Aquesta dinàmica ha permès generar un debat ric on cada persona ha compartit amb el grup les seves incerteses i dubtes sobre els ApS, així com aquelles afirmacions i experiències que poguessin ser útils per a la resta de les persones participants.

El quadre següent resumeix els agents que han format cadascun dels grups, així com les persones inscrites en el moment inicial i les que finalment han participat a la sessió. Es llista, també, el nom de la persona dinamitzadora d'Anthesis Lavola i la relatora de la Diputació de Barcelona per a cada grup.

Grup	Agents	Inscrites	Participants	Dinamitzador/a	Relator/a
1	Ajuntaments	22	16	Mariona Albardaner	Blanca Martínez
2	Entitats	23	19	Ferran Martínez	Dafne Farré
4	Entitats i empreses	22	11	Marc Patrice	Josep Melero
4	Altres administracions	34	23	Melissa Acevedo	Sara Batet
5	Escoles de Primària i Instituts de Secundària	35	18	Irene Giralt	Leire Miñambres
6	Instituts de Secundària, Cicles Formatius i Universitats	30	16	Blanca Díez	Anna Ramon
TOTAL		166	103 (62%)		

Com es pot observar, en total han participat 103 persones en les sessions participatives, suposant un 62% del nombre de persones inscrites en un inici.

3.1 Grup 1: Ajuntaments

El grup *Ajuntaments* ha estat format per 16 tècnics i tècniques municipals de diversos ajuntaments del territori català.

BLOC 1. QUI ÉS QUI

Les reflexions sobre el **què sé** i el **què no sé**, es mostren a la següent taula:

JO SÉ...	JO NO SÉ...
Que tot l'alumnat hi té un paper segons les seves habilitats	Si l'alumnat realment escull la temàtica treballada
Que amb els ApS els aprenentatges poden ser més significatius i transformadors	Si tots els centres educatius tenen el mateix nivell de motivació
Que l'aprenentatge que genera l'ApS perdura	Fins a quin punt hi ha implicació i continuïtat al llarg dels anys
Que els projectes ApS aporten una gran riquesa als actors i al territori	Si cal donar més suport als centres educatius del que donem
Que genera un aprenentatge significatiu pels alumnes per la relació amb entitats i entorn	Pot ser difícil de gestionar quan tens poc teixit associatiu
Que és una metodologia educativa eficaç	Si el treball en xarxa que es requereix és molt complicat
Que els ApS ambientals connecten a l'alumnat -i als docents- amb el seu entorn immediat	Tinc incertesa sobre la continuïtat i el finançament de les entitats de suport
Que genera un vincle	Si les entitats de suport hi poden ajudar gaire
Que poden aportar una experiència vital que pot ser recordada per l'alumne, si està ben feta	Com convèncer al professorat per a que s'iniciïn en els ApS
Que hi ha una implicació per part de l'alumnat al projecte	On trobar un catàleg o oferta d'ApS aglutinat
Que és un repte transformador	Avançar és complicat sense una planificació prèvia
Que els ApS, com a proposta educativa, comporta la transformació individual i col·lectiva : pels alumnes que hi participen i pel seu entorn	Fins a quin punt hi ha un grau d'impacte o potencial transformador
Que hi ha entitats per descobrir i que podrien col·laborar	Si es podria proporcionar suport més ambiciós per alliberar el professorat per exercir el paper de coordinador/a del SC del propi centre
Que crea canvis, vincles i comparteix experiències	Si hi ha implicació de tot el clastre al projecte
La metodologia ApS té molta potencialitat. Cal enfortir els vincles	Si som prou valentes per sortir de les pautes estrictes del servei comunitari: més hores, més assignatures, etc.

BLOC 2. TREBALL PER APS

Durant el debat, es van tractar diversos temes agrupats segons les següents temàtiques. Es recullen els comentaris més significatius:

Responsabilitats dels ajuntaments

- És qüestionable si els ajuntaments tenen o no una responsabilitat directa sobre els ApS, ja que es consideren facilitadors i promotors.
- Els ajuntaments actuen com a facilitadors, ja que cerquen entitats, empreses, etc. i proposen diversos models de Servei Comunitari (SC) per arribar als màxims centres educatius.
- Per molts ajuntaments, ni tan sols es tracta d'una competència municipal. Quan hi ha un buit sempre s'hi acaba posant l'administració local. Realment recau sobre els ajuntaments aquesta responsabilitat?
- Els ajuntaments podrien facilitar que tots els centres assolissin un nivell similar d'intensitat d'implicació.
- Els ajuntaments juguen un paper col·lectiu que seria més fàcil amb promoció de la Generalitat.

Entitats

- Existeixen més entitats de les que se'n té coneixement i caldria trobar una manera de fer-les partícips, per oferir més varietat i implicació social a l'alumnat.
- Hi ha municipis que no disposen d'entitats, i que en aquests casos és l'ajuntament el que ha d'actuar com a promotor, recolzament econòmic, dinamitzador, etc.
- Hi ha ApS promogudes per serveis municipals, altres que es creen amb les entitats del territori i altres que són fetes per empreses. És necessari que existeixin fórmules que els serveixin d'estructura base per poder adaptar-les segons les necessitats de cada context.
- Cal explorar la col·laboració publico-privada. Per què no acudir a les empreses amb programes de SC per col·laborar amb alumnes en comptes d'entitats?
- Cal ser més *entitat-centrista*, ja que si les entitats s'enforteixen, els ajuntaments també ho fan, i això reforça el teixit social del territori.

Obligatorietat

- El treball dels ApS és obligatori a les escoles i, per tant, s'està obligant a l'alumnat a fer un voluntariat. Els centres tenen l'obligació de fer-ho i, per la seva banda, els ajuntaments han de facilitar-los-hi aquesta tasca, fins i tot econòmicament.
- Cal garantir que l'alumnat pot escollir les seves preferències, per assegurar la continuïtat dels projectes.

Adaptabilitat

- Cal cercar nous models, més enllà d'aquells centrats en la ciutat de Barcelona, ja que és necessària l'adaptabilitat dels projectes a d'altres realitats i contextos.

Servei comunitari ambiental vs social

- Hi ha moltes diferències entre el SC social respecte a l'ambiental. Als SC socials hi ha molta més participació i coneixement que als ambientals. Això fa que sigui més complicat acollir de manera sistematitzada al alumnes que fan els SC ambientals.
- Les temàtiques pels SC socials tenen més estabilitat que en el cas dels ambientals, els quals canvien periòdicament de temàtiques, fent més difícil adaptar-los al finançament.

Escoles i alumnes

- L'ApS ha de ser un projecte en què l'escola hi cregui, cal que hi hagi una implicació i es vulgui tirar endavant. La motivació inicial ha de de venir per part de l'escola i després se'ls pot donar suport.
- Cal una transmissió transversal, horitzontal i vertical, de coneixement i implicació, de forma que els alumnes més grans ho expliquin als més joves, fomentant la seva motivació i implicació.
- Aquest tipus de projectes faciliten la integració de nous i noves a la societat.
- Si tot el claustre hi està implicat, s'assegura la continuïtat d'un projecte en una escola. O, com a mínim, que l'equip directiu hi estigui implicat.
- Hi ha dubtes sobre com s'avaluen els ApS i com es reconeixen les hores i la feina feta.
- És important garantir l'interès de l'alumnat, per no truncar de base els ApS ambientals.

Grup 1. Ajuntaments

3.2 Grup 2: Entitats

El grup *Entitats* ha estat format per 19 persones, membres de diferents entitats ecologistes arrelades al territori que duen a terme ApS amb diferents centres educatius.

BLOC 1. QUI ÉS QUI

Les reflexions sobre el **què sé** i el **què no sé**, es mostren a la següent taula:

JO SÉ...	JO NO SÉ...
El vincle amb un espai natural proper ens ajudarà a conservar-lo i millorar-lo	Com arriba la informació dels ApS ambientals al professorat
És una eina molt útil per sensibilitzar i conèixer l'entorn natural	Comunicació entre centres i entitats pel contingut d'aprenentatges
És una metodologia motivadora amb un alt impacte social si es fa bé	Com fer que un ApS prosperi a un centre educatiu sense metodologia de treball per projectes
Moltes entitats ambientals ofereixen ApS i molts professors no en són conscients	Com assegurar la continuitat dels projectes ni com aconseguir finançament
És una experiència molt satisfactòria per l'alumnat	Si el participant ho faria de forma voluntària si no hagués participat en el projecte
Ajuda a conèixer les entitats ecologistes	Com crear projectes en que l'alumnat pugui escollir el servei (i que es pugui realitzar)
Crea un vincle entre el participant i l'acció que duu a terme	Encara es veu com una tasca obligatòria i no com una oportunitat o voluntariat
És una acció socioambiental real i necessària	Com evolucionarà amb el temps
L'APS és una oportunitat per crear vincles entre entitats i les noves generacions	Com es finança la feina que implica per a les persones: disseny, coordinació, docència, etc.
Importància en l'aprenentatge	El futur en quant a finançament
És un procés transversal , englobant diferents àrees curriculars	Com crear continuitat del projecte si no hi ha finançament
Haurien d'implicar a la comunitat educativa	Totes les entitats que hi poden participar
Fa molta falta l'ApS per fer evolucionar i créixer arrelats	Quin suport financer poden trobar les ESAL's per fer més ApS
Que l'ApS sorgeixi de les inquietuds i motivacions de l'alumnat és clau per l'èxit del projecte	Si som prou conscients de les necessitats de recursos humans i econòmics que implica una bona experiència d'ApS
La importància de l'ApS per la ciutadania	Quin és el model idoni de projecte ApS des de la visió de l'alumnat
És una metodologia imprescindible per la transformació ecosocial	Com programar una ApS sense una matèria/es que l'aculli (falten hores!)
Obligatorietat del servei comunitari a l'ESO	Com oferir-lo a tots els col·lectius de la ciutadania
Facilita la participació de tota la comunitat educativa	Com motivar als docents perquè puguin desenvolupar els ApS els anys següents
L'ApS forma part del currículum de l'ESO	Quins cursos han de realitzar-los segons currículum
La importància de conèixer la realitat de l'entorn proper	El cost de la realització d'un projecte ApS per una entitat o empresa

BLOC 2. TREBALL PER APS

Durant el debat, es van tractar diversos temes agrupats segons les següents temàtiques. Es recullen els comentaris més significatius:

Implicació comunitària

- És important la implicació comunitària -família, veïnat, gent gran, etc.- L'ApS no només implica a l'alumnat, sinó que també pot estar dirigit a la ciutadania.
- Els ApS aporten qualitat a l'aprenentatge significatiu, directe, i vivencial, fent que l'alumnat gaudeixi i ho expliqui al seu entorn, implicant també a les famílies.

Centres educatius -alumnat i professorat-

- S'ha de tenir en compte la metodologia d'aprenentatge dels centres educatius, ja que alguns no estan habituats a treballar de forma col·laborativa, ni amb la metodologia per projectes (participació democràtica).
- Cal conèixer l'opinió de l'alumnat -què volen els alumnes i quines són les seves inquietuds- És essencial que participin en la formulació de la proposta, en la manera de dur-la a terme i en rebre el seu feedback.
- L'elecció per part de l'alumnat és ideal, però això comporta un volum elevat de possibles ApS difícil de gestionar. Donar més opcions, comporta més problemes que no pas facilitats al professorat. Hi ha més opció de fracàs perquè el professorat perd el control.
- La metodologia de l'ApS és molt innovadora i xoca amb com estan estructurades les assignatures, els horaris, els volum de recursos que disposen els docents, etc. dificultant la seva posada en pràctica.
- L'ApS és la última de les preocupacions de molts mestres, ja que el tenen al final de la llista d'assignatures. Problema de valoració del projecte i de la falta de recursos.
- Hi ha una manca de coneixement de la informació sobre ApS que arriba als centres educatius i com aquesta arriba als docents. Hauria d'arribar des del departament i les institucions.
- Seria interessant que el Departament d'Educació, que és qui pot prendre decisions sobre els ApS, estigués present al Simposi.

Entorn i context

- Els ApS en entorns rurals experimenten més facilitats a nivell de relacions i coneixença.
- El treball amb grups reduïts dona lloc a projectes més enriquidors, degut a la possibilitat de dur a terme ApS més personalitzats. Per part de les entitats, és millor portar projectes amb grups petits, millorant la qualitat cap a l'alumnat.

Finançament

- Els ApS es financen gràcies a projectes de conservació que impliquen les escoles. Als entorns rurals, els ajuntaments poden assumir els costos de projectes amb una escola, mentre que als centres més grans el pressupost incrementa i l'administració no ho pot assumir. Troben que hi ha dificultats en quant a finançament.
- A l'hora de planificar un ApS es divideix, per exemple, en 10 hores de formació i 10 hores de servei. Tot i això, el pressupost no inclou moltes de les gestions d'organització i coordinació que s'acaben fent fora de l'acord.
- Falten fons de finançament. A l'àrea metropolitana no hi ha prou recursos per la multiplicitat d'entitats, escoles, projectes, etc. La realitat territorial és molt diversa, depenent de les complexitats que hi ha al territori entre l'administració i la resta d'agents.
- Les licitacions publicades per les administracions tenen un volum molt gran i ofereixen lots de territoris molt amplis. Això fa que les entitats que tenen arrelament a un territori perdin l'opció de participar-hi i ho gestionin empreses sense aquest arrelament.
- Calen subvencions a les entitats per part de les administracions, que serveixin com a fons de finançament de la pròpia estructura de les entitats.

Grup 2. Entitats

3.3 Grup 3: Entitats i empreses

El grup *Entitats i Empreses* ha estat format per 11 persones, membres d'empreses i d'entitats arrelades al territori que duen a terme ApS amb diferents centres educatius.

BLOC 1. QUI ÉS QUI

Les reflexions sobre el **què sé** i el **què no sé**, es mostren a la següent taula:

JO SÉ....	JO NO SÉ...
Cercar fonts de finançament per a entitats i escoles en projectes de SC	Quins són els indicadors post-projecte per garantir la mesura de l'impacte a llarg termini de les activitats fetes
Crear acords de col·laboració entre els diferents actors participants de les ApS. Fer xarxa	Com desenvolupar les ApS . En quant a la gestió dels grup classe i portar el dia a dia d'aquests projectes
La importància del seguiment i la valoració del servei per extreure'n les conclusions necessàries	Com s'organitzen internament les escoles i instituts a l'hora de decidir quin SC es realitzarà
El procés de creació i acompanyament d'ApS	Amb quines entitats es podrien fer les ApS
Aconseguir la implicació de l'alumnat	Trobar vies de finançament
Que l'essencial d'una metodologia ApS, suposa un benefici per a tota la comunitat .	Quin és el paper dels mestres en l'acompanyament de l'acció (especialment pel que fa a l'horari fora de l'escola)
Que el nostre paper d'acompanyament en un ApS i SC és fonamental	Com " seduir " des de l'administració que els instituts facin accions de SC en àmbits d'interès

BLOC 2. TREBALL PER APS

Durant el debat, es van tractar diversos temes agrupats segons les següents temàtiques. Es recullen els comentaris més significatius:

Procés de creació d'ApS

- El procés de creació i desenvolupament de metodologies ApS és difícil. Seria interessant disposar d'un repositori web amb recursos, materials i experiències prèvies sobre aquesta qüestió.
- Caldria disposar d'un servei de consulta amb propostes per fer SC als centres educatius.
- Caldria disposar d'un servei perquè les empreses o entitats que poden fer aquest acompanyament, es puguin donar a conèixer i visibilitzar la seva tasca.
- Hi ha un sentiment de satisfacció i motivació a l'hora de dissenyar experiències ApS.

Xarxa

- La xarxa de centres als que oferir les activitats de SC és reduïda, sobretot fora de l'àmbit geogràfic de l'àrea metropolitana de Barcelona.
- El treball en xarxa entre centres educatius, entitats i/o empreses ambientals i un tercer receptor (entitat, parc natural, equipament municipal, etc.) és essencial per assegurar l'èxit d'aquestes accions.

Selecció d'empreses

- Hi ha una manca de coneixement sobre el procés que segueixen les escoles i instituts en la selecció d'empreses per l'acompanyament d'un SC, fet que porta a una certa preocupació a que en aquesta selecció pugui haver un cert "amiguisme", tot i que es faci per concurs públic.

Administració

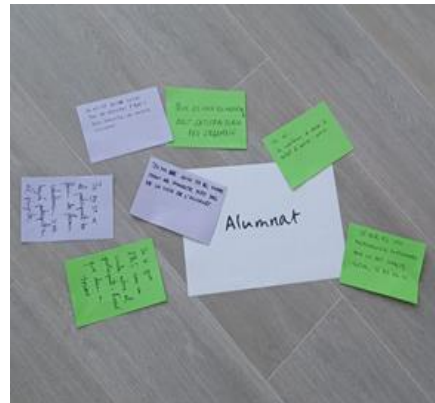
- Hi ha dubtes o inquietuds respecte l'administració i la seva proactivitat per a incentivar a que els instituts i altres centres educatius facin accions en el camp dels Serveis Comunitaris.
- Els centres educatius han d'afrontar una gran complexitat administrativa en cadascun dels Serveis Comunitaris i, per tant, es considera molt important que aquests tràmits poguessin ser més senzills i àgils.

Finançament

- Hi ha força dubtes respecte al finançament d'aquestes activitats, sobretot en com obtenir subvencions quan es facin accions de Serveis Comunitaris fora del municipi (com el transport escolar, per exemple).

Seguiment

- Cal destinar un temps posterior a l'acció del SC per a la valoració i el reconeixement, tant de l'alumnat participant com dels receptors del SC, -sigui un equipament, una altra institució, un col·lectiu concret, etc.-
- Caldria disposar d'indicadors fets per professionals de la docència i de la gestió, que permetessin avaluar objectivament els resultats de les accions fetes amb ApS.

Grup 3.- Entitats i empreses

3.4 Grup 4: Altres administracions

El grup *Altres administracions* ha estat format per 23 persones provinents d'altres administracions vinculades amb la participació en ApS.

BLOC 1. QUI ÉS QUI

Les reflexions sobre el **què sé** i el **què no sé**, es mostren a la següent taula:

JO SÉ...	JO NO SÉ...
L'aportació de les entitats és fonamental	On trobar entitats que facin SC
L'ApS beneficia l' alumnat de manera integral	Com trobar el temps suficient per poder fer un bon projecte i avaluar-lo
Si l'ApS és significatiu per l'alumnat perdurarà al llarg de tota la seva vida	Les hores exactes de dedicació que calen per al professorat
L'alumnat ha d'estar al centre del projecte per ser autònom per prendre decisions	Quan l'administració dotarà de suficients recursos humans i econòmics als centres
Quan s'aprèn activament l'aprenentatge és més significatiu	Com trobar finançament per ajudar a desenvolupar els projectes
Ajuda a crear esperit crític	Com detectar els interessos de l'alumnat per tenir-los en compte
La iniciativa no és del tot voluntària sinó que està molt orientat per part de les escoles i també per part de les entitats	Com fer una bona avaluació dels aprenentatges. És tan curt el projecte i volem fer tantes coses que aquest aspecte se'ns queda fora
El SC ha d'estar vinculat al territori . Si parlem de territori també parlem de cultura	Quina és la clau infal·libre per aconseguir motivar l'alumnat perquè el projecte sigui un èxit
Cal tenir en compte els interessos de l'alumnat	La capacitat de resposta/reacció que pot tenir el tutor/a per buscar la motivació de l'alumnat
El projecte serà un èxit si és motivant per a l'alumnat	Com arribar a molts centres educatius per col·laborar-hi
Els beneficis de l'ApS afavoreixen tant a l' entorn com als alumnes	Com construir projectes 360 que no siguin només projectes d'aula
El SC fa que els participants s'impliquin en el projecte i s'estimin el territori	Quines entitats poden donar suport als centres educatius per tirar endavant un ApS
Establir mecanismes de coordinació interns dins dels centres educatius i externs amb entitats, administracions	Com trobar altres administracions (fora de la XEESC) i mapa d'actors que donin suport. Com fer aflorar la xarxa de contactes i d'aliats en el territori
Els centres educatius van saturats i els costa disposar d' hores per fer un ApS	No sé si hi ha prou comunicació entre centres i entitats
Trobar projectes	Com donar continuitat als projectes puntuals
Pot desenvolupar totes les competències de l'alumnat	No sé quin és el nombre òptim d' alumnes per fer APS

BLOC 2. TREBALL PER APS

Durant el debat, es van tractar diversos temes agrupats segons les següents temàtiques. Es recullen els comentaris més significatius:

Motivació de l'alumnat

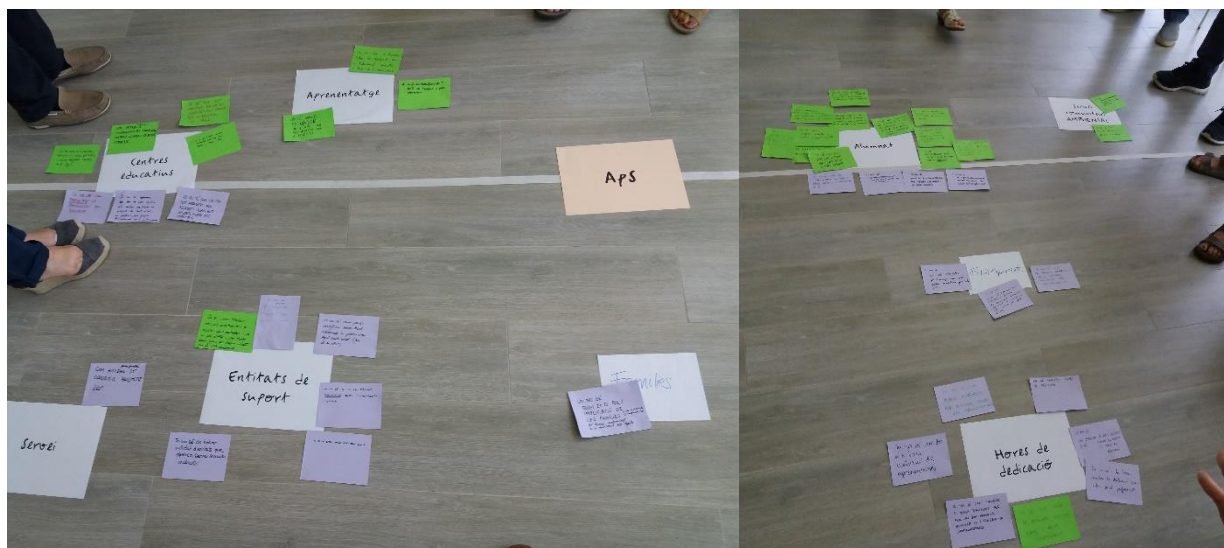
- Si l'APS és significatiu, perdurà al llarg de la vida dels alumnes, ja que participar activament, els enriqueix.
- Els projectes en els que s'impliquen els infants i joves, els marquen i se'n recorden sempre. És el valor que té l'aprenentatge. A secundària hi ha molts alumnes que tenen dubtes de per què han d'aprendre allò que toca i amb l'APS veuen que és útil.
- Per captar l'interès dels joves cal relacionar el projecte amb temes d'actualitat com ara sèries, pel·lícules, xarxes socials, música, etc. Per captar l'atenció dels infants, cal relacionar els projectes amb personatges ficticis, animals, etc.
- És important que hi hagi la figura del *motivador/a*, entès com aquella persona implicada en un tema concret que, quan entra a l'aula, fa veure la rellevància d'allò que està passant. Són persones amb expertesa que fan viure i conèixer la realitat, i que acompanyen en tot el procés.
- És molt interessant el reconeixement, però moltes vegades es peca de no aterrar en les necessitats reals de l'alumnat, del seu entorn proper i que els repercuteix a ells mateixos. Ells s'han de reconèixer com a implicats i com a agents de canvis.
- El professorat encara lidera molt aquests projectes. Caldria donar més veu als alumnes.
- No cal que s'expliquin els problemes de forma teòrica i clàssica, sinó veure la realitat in situ. Per exemple, si es tracta la temàtica sobre residus, caldria dur als alumnes a la planta de residus i començar a partir d'aquí.
- Cal que els joves facin el SC en contacte amb el territori. Al final del SC es fa una sortida on els mateixos alumnes mostren la tasca que han fet i el seu resultat. Els joves es senten orgullosos d'ensenyar la feina a altres alumnes que participaran al projecte el proper curs.
- Els objectius han de ser assolibles i reals. Si són objectius que no depenen dels alumnes, no es veuran assolits. Cal fer accions reals i no simulacres.
- És important el contacte amb el ciutadà, quan hi ha interacció amb la ciutadania que permet explicar què s'està fent i fer propostes de canvi.

Com arribar als alumnes quan els mestres estan poc implicats

- Cal diferenciar entre mestres poc implicats i desmotivats o que són desconexadors de l'àmbit en qüestió. La formació als mestres hauria de tenir un paper clau.
- La formació dels professorat és necessària. Es tracta d'un contingut curricular obligatori i, tot i això, hi ha molt desconeixement.

Com fer una bona avaluació dels aprenentatges

- No només cal fer una bona avaluació dels aprenentatges, sinó que cal estudiar l'impacte de l'ApS un cop realitzat. Això va lligat al finançament i als recursos dedicats a l'educació ambiental.
- L'ApS és una metodologia concreta per fer un bon projecte d'educació ambiental.
- Davant de la manca de recursos que hi ha per l'educació ambiental, seria interessant fer aflorar els projectes que s'estan fent i estudiar el seu impacte individual, transformació de l'entorn i transformació social, a partir del context proper.
- Caldria la figura d'una persona coordinadora ambiental dins de cada centre.
- Cal visibilitzar els ApS com a projectes transformadors. Conèixer-los i tenir-los identificats, per poder establir sinèrgies i ajudes.
- Cal disposar d'eines per recopilar tota la informació existent (fa temps la Diputació de Barcelona va fer un mapa).

Grup 4.- Altres administracions

3.5 Grup 5: Escoles de Primària i Instituts de Secundària

El grup *Escoles de Primària i Instituts de Secundària* ha estat format per 18 persones provinents de centres educatius de primària i secundària, amb interès en la realització d'ApS.

BLOC 1. QUI ÉS QUI

Les reflexions sobre el **què sé** i el **què no sé**, es mostren a la següent taula:

JO SÉ...	JO NO SÉ...
Que la metodologia promou la creativitat , una mirada divergent i la implicació de l'alumnat	Quines son les diferències i semblances entre ApS i projectes d'emprenedoria
Que és molt experiencial i transversal . La motivació del professorat és clau	Com motivar els alumnes
Que ha d'haver una persona coordinadora amb disposició horària	Com aconseguir la implicació de la resta de la comunitat educativa, del claustre, el valor que se'l dona normalment està molt per sota. Com els impliquem?
Que fa que l' alumnat es senti viu	Com saber gestionar o acompanyar els alumnes en el procés de APS. Que és més important per la alumnes: El procés o el resultat?
Comporta coordinació amb les entitats del barri	Entitats que poden donar suport
Que transforma l'entorn i les persones	Quina planificació cal seguir des de l'inici de curs
Que fomenta l' esperit crític	Un cop acabat el servei, com podem saber si l' impacte e la feina feta encara perdura
Que els alumnes han de gaudir , suposant el punt més positiu de l'aprenentatge	Com combinar un projecte organitzat pels mestres amb els interessos reals dels alumnes
La importància de la combinació dels àmbits ambiental i social	Existeix alguna plataforma on es puguin veure i conèixer els passos concrets per la materialització d'un ApS? com ho porto a la pràctica?
Que suposa propostes concretes que desperten motivació intrínseca	Les hores de dedicació
Que permeten conèixer l'entorn i els vincles i les necessitats reals i properes	Si un ApS més extens obté més resultats o no
Que implica una vivència a l'alumnat i al professorat	Com implicar a tot el professorat per integrar la seva matèria i no ho vegi com una càrrega
Que permet relacionar la teoria , vista a la classe, amb l'impacte a la realitat	Com s'ha de dur la coordinació . Cal que sigui rotativa? Requereix moltes hores
Que tot i treballar problemes globals, a cada ubicació es contextualitza i es fa diferent i propi	Trobar recursos econòmics

BLOC 2. TREBALL PER APS

Durant el debat, es van tractar diversos temes agrupats segons les següents temàtiques. Es recullen els comentaris més significatius:

Alumnat

- És difícil aconseguir l'interès dels joves en la participació en l'ApS. Se'ls ha de fer sentir protagonistes, que entenguin que la seva acció és essencial i que podran obtenir un retorn i observar l'evolució de les seves accions.
- Cal donar peu a l'error, ja que per als alumnes, el procés és més enriquidor que el resultat.
- Cal que els alumnes siguin participants i conscients del recorregut que s'ha seguit. És important que coneguin i entenguin el procés, ja que d'aquesta forma seran capaços d'adaptar el full de ruta segons les necessitats d'altres situacions i contextos.
- Explicitar el procés ajuda a integrar l'aprenentatge i reproduir-ho.

Coordinació i hores de dedicació

- Les hores de dedicació emprades per la coordinació del projecte són superiors a les hores disposades, fet que dificulta la correcta organització dels projectes.

Impacte i entorn

- Hi ha interès i neguit per assolir un impacte perdurable a la societat i l'entorn a través de l'ApS.
- L'impacte és diferent segons l'entorn i la contextualització de l'ApS, però en tot cas, serà útil i necessari.
- Cal personalitzar i integrar l'experiència oferida per l'ApS, segons el context i l'entorn proper.

Sinèrgies

- És enriquidor treballar les sinèrgies, col·laborar i compartir el camí i el procés amb d'altres entitats, ja que descobrir experiències des de diferent realitats i punts de vista, millora els resultats de l'experiència viscuda, tant per alumnes com pel professorat.

Grup 5.- Escoles de Primària i Instituts de Secundària

3.6 Grup 6: Instituts de Secundària, Cicles Formatius i Universitats

El grup *Instituts de secundària, Cicles Formatius i Universitats* ha estat format per 16 persones que inclouen professorat d'ESO, Cicles Formatius i Batxillerat i altres vinculades a centres de recerca.

BLOC 1. QUI ÉS QUI

Les reflexions sobre el **què sé** i el **què no sé**, es mostren a la següent taula:

JO SÉ....	JO NO SÉ...
Ajuda a millorar l'entorn proper i transformar-lo	Com mesurar l'impacte de les accions
Aporta motivació	Les hores de dedicació de planificació, coordinació, execució, etc.
Connecta l'entorn socioambiental re-vinculant el que tenim a prop	Trobar recursos econòmics
Ajuda a protegir i estimar la natura generant vincles	Exigència i angoixa per no arribar, ja que els projectes d'ApS requereixen molt de temps del professorat, entitats i l'alumnat també hi han de posar més hores
Suposa la participació i protagonisme de l'alumnat . L'Alumnat s'implica en el projecte	Malestar per l'obligatorietat del Servei Comunitari
L'alumnat té un propòsit	El currículum i l les programacions acoten molt
Hi ha un aprenentatge fruit de treballar en col·laboració , una vinculació al territori	La manca de recursos de les entitats fa que no hi hagi continuïtat en els projectes
Tothom aporta el que té i els seus valors	Com combinar els interessos de mestres i alumnes
Es treballa amb agents externs a l'escola	Voluntarietat del professorat
Promou la cohesió de grup . Oportunitat d'inclusivitat de manera sana i transversal	D'on treure les hores de dedicació necessàries
És un repte transformador pels alumnes, per l'entorn , pels educadors i pel centre	Molta burocràcia i menys temps per fer projectes d'ApS
A partir d'aquests projectes es fonamenten vocacions de tota mena	Com obtenir finançament

BLOC 2. TREBALL PER APS

Durant el debat, es van tractar diversos temes agrupats segons les següents temàtiques. Es recullen els comentaris més significatius:

Centres educatius - alumnat i professorat -

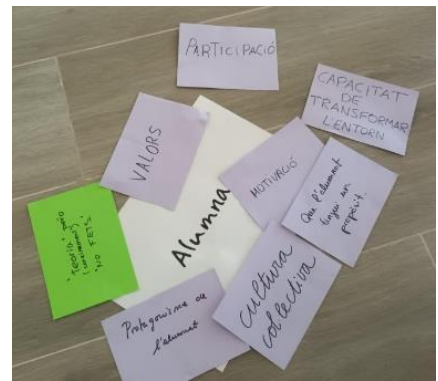
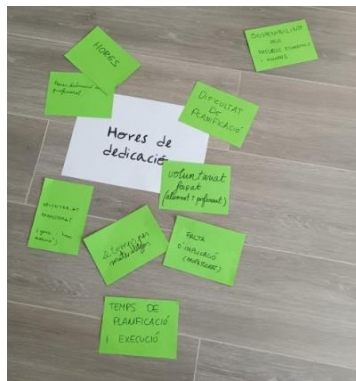
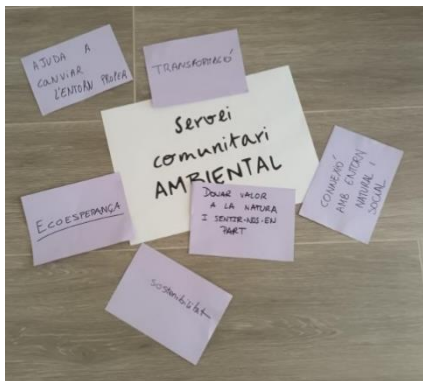
- Preocupa l'organització i gestió del temps a l'hora de fer aquests projectes: necessiten de molta implicació, de moltes hores inexistents per part del professorat i d'una motivació i implicació no remunerada per a que funcionin.
- Quan l'alumnat acaba enganxant-se és una eina molt potent per treballar aprenentatges i competències transversals, d'una manera transformadora i innovadora.
- Un dels punts forts de la metodologia de l'ApS és que genera vocacions científiques, així com també ho pot fer una acció sensibilitzadora - més senzilla però que també pot ser interessant - aportant una experiència vital als infants i joves.
- Suposen un punt de partida per tal d'assolir que l'alumnat esdevingui autònom, reguli els seus aprenentatges i despertin el seu esperit crític en una etapa en que és important conèixer-se, vincular-se i cohesionar-se amb els iguals d'una manera cada cop menys guiada per l'adult/a. Es valoren moltes coses dins d'un ApS, no només els continguts.
- Degut a la situació de vulnerabilitat i complexitat dels centres educatius on treballen, es fa difícil trobar recursos ja creats que siguin de qualitat i puguin ser replicables. Els Ajuntaments i el Departament d'Educació podrien aportar una mica de llum en aquest sentit.
- Potser la qualitat d'un projecte no és sinó dependent de que acabi motivant a l'alumnat, promogui vocacions i faci ús de noves metodologies i maneres de funcionar. Generen aprenentatges menys tangibles però potser més importants que els relacionats amb continguts teòrics.

Entorn i context

- Hi ha dificultat per treballar amb algunes entitats ja que tenen pocs recursos i això fa que hi hagi poca continuïtat ens els projectes.
- El treball amb grups reduïts donen lloc a projectes més assumibles per les entitats, millorant la qualitat cap a l'alumnat, però que alhora són més incompatibles amb les ràtios reals d'alumnat dels centres educatius.
- Quan es realitza un ApS, directament es dona a conèixer el centre educatiu a entitats i associacions de l'entorn, millorant la visibilitat dins del territori proper. De sobte, augmenta i millora la valoració de l'entorn sobre el centre, ja sigui per part de les famílies veïnat, associacions i institucions. És un incentiu extra gràcies a mostrar-se i obrir-se i fer treball en xarxa.
- Facilita la coneixença d'espècies, hàbitats i característiques del territori proper, moltes vegades desconegudes, malgrat que coneguem i tinguem informacions de països i entorns naturals de l'altra punta del món.

Finançament i organització

- Promou de manera molt positiva un canvi d'organització a nivell intern de centre, ja que tot professorat o agent que hi participa, aporta el que té i el que sap. L'ApS uneix forces per tal d'assolir una fita comuna.
- Esdevé una contrarietat amb l'organització actual dels centres ja que se'ls fa difícil coincidir en horari lectiu o dins de les seves jornades amb professorat d'altres departaments o àrees, qüestió imprescindible per generar un bon projecte d'ApS transversal i transformador.
- Es recull la queixa de que el Departament s'aprofiti de la bona fe i implicació del professorat per fer dependre la inserció curricular dels projectes d'ApS, entre moltes altres demandes que no es troben equilibrades amb la realitat, ni consultades, ni ben integrades en el sistema educatiu. Volen fer arribar aquesta queixa per tal de que espais com el del simposi tinguin sentit.
- Es considera un abús del professorat la obligatorietat del Servei Comunitari dins de les programacions, sense dotar de temps i recursos. Especialment, quan cada cop hi ha obligació de fer més burocràcia que treu temps de dedicació a projectes que generen qualitat com els ApS.

Grup 6.- Instituts de Secundària, Cicles Formatius i Universitats

4. CONCLUSIONS

Per finalitzar les sessions realitzades a l'**Espai Tallers**, en els grups que s'ha disposat de temps suficient, la persona dinamitzadora ha plantejat que, per equips reduïts, fessin una tasca de concreció i expliquessin quins aprenentatges i conclusions essencials extreien del taller.

Dels resultats obtinguts, es destaquen els següents:

Xarxa

- Des dels diferents àmbits d'actuació, es comparteixen els mateixos **reptes i inquietuds**, és per aquest motiu que es destaca la rellevància d'establir **sinèrgies i fer xarxa**. Ja que tots tenim la capacitat de superar els reptes, sumar esforços i ampliar l'abast d'actuació.
- Cal treballar de forma **interdisciplinària** i cercar objectius comuns. És necessari organitzar trobades periòdiques per compartir experiències amb altres companys/es.
- Calen més canals de trobada, per **compartir** experiències i mètodes emprats en altres centres, per tal d'enriquir els ApS amb el coneixement col·lectiu.
- **Compartir** idees i recursos entre entitats, és molt útil per millorar els nostres serveis. És necessària la **comunicació entre entitats i centres educatius** per millorar la qualitat dels projectes.

Alumnat

- La implicació dels infants i joves als ApS és clau per fomentar el seu **esperit crític**, crear **valor**, promoure el **canvi** i generar **esperança**.
- La **motivació** i la **implicació** activa de l'alumnat és essencial per l'èxit de l'ApS. Cal treballar perquè ells i elles siguin **protagonistes** al projecte i que prenguin part tant de la tria de l'àmbit de treball, com del procés i l'anàlisi dels resultats. **El procés enriqueix més l'aprenentatge** dels alumnes que no pas el resultat final, és per això que hem de fomentar la pèrdua de por davant l'error, ja que en ell rau la clau de l'èxit.

Professorat

- Es comparteix una necessitat de **suport i acompanyament** als docents en la realització d'ApS. Cal disposar de més recursos i eines que guïïn al professorat en la organització dels ApS.
- Les **hores d'implicació** per part del professorat, en l'organització d'ApS, és un dels factors que més angoixa als docents. La manca d'hores i recursos per realitzar projectes, redueix la seva **qualitat** i el nivell d'aprenentatge adquirit pels alumnes.

Educació ambiental

- Es percep que, en treballar-se a totes les matèries i competències del currículum escolar, l'educació ambiental es difumina i perd rellevància. Cal treballar per fomentar la seva importància i l'interès de l'alumnat.

Millores

- Molts centres i entitats desconeixen com obtenir **finançament** pels ApS, fet que denota mancances en la comunicació i en la difusió d'informació. El **desconeixement** del professorat suposa un repte en la realització d'ApS de qualitat.
- Destaquen que el Departament d'Educació hauria de dotar de més **recursos** als centres, ja que la feina de tothom ha de ser reconeguda i valorada.
- Des de **l'administració pública** s'ha de donar més **suport** als centres: Tant a nivell de difusió de l'oferta, com en fomentar la motivació del professorat.
- En termes generals, cal millorar l'estratègia de **difusió** i **comunicació** dels ApS i els SC.
- Es considera que s'està fent bona feina entorn als ApS, però encara **resta camí** per fer i **millores** per implementar.

Idees clau de la jornada

ALUMNES COM A ACTORS	TREBALLAR EN EQUIP	ECO-ESPERANÇA	TRANSFORMACIÓ
CONSCIÈNCIA DE L'ENTORN	CIÈNCIA CIUTADANA	MOTIVACIÓ I RIGOR	CONTINUÏTAT

Simposi

- Consideren una jornada **inspiradora**, tant en termes **d'eco-esperança**, com en la implicació de diferents agents de la **comunitat educativa**.
- Agraeixen **conèixer persones provinents d'altres àmbits**, amb altres realitats i punts de vista diferent
- Valoren poder **compartir** experiències i descobrir espais amb projectes innovadors.
- Consideren que el futur de l'educació ha d'anar encaminat a potenciar **l'aprenentatge significatiu i competencial** dels alumnes i els ApS són una peça clau per assolir aquest objectiu i el Simposi ajuda a consolidar-ho.

5. ANNEX: AGENTS INSCRITS ALS TALLERS

Ajuntament	Ajuntament l'Hospitalet de Llobregat	Tècnica Educació
Ajuntament	Ajuntament l'Hospitalet de Llobregat	Tècnic Educació
Ajuntament	Ajuntament Cornellà de Llobregat	Tècnica de medi ambient
Ajuntament	AJUNTAMENT VILANOVA I LA GELTRÚ	TÈCNIC DE MEDI AMBIENT
Ajuntament	Ajuntament Sant Boi de Llobregat	Regidor de Medi Ambient, adolescència i família
Ajuntament	Ajuntament de Pallegà	Tècnica de medi ambient
Ajuntament	Ajuntament de Torrelles de Llobregat	Tècnica de Medi Ambient
Ajuntament	Ajuntament de Gavà. Xarxa d'Escoles per a la Sostenibilitat de Gavà	Tècnica de comunicació i educació ambiental
Ajuntament	Programa educatiu ambiental Com Funciona Barcelona?	Educadora ambiental
Ajuntament	Ajuntament BCN	Coordinadora Com funciona Barcelona?
Ajuntament	Ajuntament del Vendrell	Tècnic d'educació
Ajuntament	Pla educatiu d'entorn del Vendrell	Orientadora educativa comunitària
Ajuntament	Ajuntament Vic	Tècnica de participació i educació ambiental
Ajuntament	Ajuntament de Viladecans	tècnic/a Medi Ambient
Ajuntament	Ajuntament de Castelldefels	tècnic/a Medi Ambient
Ajuntament	Ajuntament de Vic	Ajuntament de Vic
Ajuntament	Ajuntament de Vic	Ajuntament de Vic
Ajuntament	Ajuntament de Girona	Tècnic auxiliar de medi ambient

Ajuntament	Ajuntament de Lleida - Fundació Lleida 21	Tècnica d'Educació Ambiental
Ajuntament	Ajuntament de Barcelona	Tècnica
Ajuntament	Ajuntament de Sabadell	Tècnica d'Educació
Ajuntament	Ajuntament BCN	Ambientòloga
Altra administració pública	AMB	Tècnic de medi ambient
Altra administració pública	Diputació de Barcelona	Cap de Secció d'Ús Públic i Educació Ambiental
Altra administració pública	Diputació de Barcelona	Tècnica d'Ús Públic i Educació Ambiental Xarxa de Parcs Naturals
Altra administració pública	Diputació de Barcelona	Tècnica educació ambiental
Altra administració pública	Diputació de Barcelona	
Altra administració pública	Diputació de Barcelona	Tècnic de medi ambient
Altra administració pública	Diputació de Barcelona	Tècnica
Altra administració pública	Departament Educació_ST-MVO	Coordinadora dels Serveis Educatius ST-MVO
Altra administració pública	CRP VALLÈS ORIENTAL IV	TÈCNICA DOCENT/DIRECTORA CRP
Altra administració pública	AMB	
Altra administració pública	Departament d'Educació	Tècnic docent
Altra administració pública	AMB	Ambientòloga, servei promoció i conservació espai públic
Altra administració pública	AMB	Biòloga. Tècnica de promoció dels Serveis de Parcs i Platges
Altra administració pública	AMB	tècnica ambiental - Emergència Climàtica i Canvi Climàtic
Altra administració pública	Generalitat de Catalunya	Tècnica
Altra administració pública	AMB	Cap de la secció d'educació ambiental. Àrea Ecologia
Altra administració pública	AMB	tècnica d'educació ambiental

Altra administració pública	Consorti per al Tractament de Residus Sòlids Urbans del Maresme	Aux. administratiu
Altra administració pública	Departament d'Acció Climàtica, Alimentació i Agenda Rural	Cap del Servei d'Educació Ambiental
Altra administració pública	DG Atenció a la Comunitat Educativa	Tècnica docent
Altra administració pública	DG Atenció a la Comunitat Educativa	Tècnic docent
Altra administració pública	Departament d'Educació	Tècnic
Altra administració pública	Diputació de Barcelona	Tècnic d'ús públic i educació ambiental
Altra administració pública	Diputació de Barcelona	Tècnica d'ús públic i educació ambiental
Altra administració pública	Agència de Residus de Catalunya	Tècnica
Altra administració pública	Diputació de Barcelona	Cap de l'Oficina d'Educació i Promoció Ambiental
Altra administració pública	CRP S	Assesora
Altra administració pública	Diputació de Barcelona	Cap de Desenvolupament Socioeconòmic de la Xarxa de Parcs Naturals
Altra administració pública	CRP Les Corts	Tècnic Docent - Director
Altra administració pública	Secretaria de Medi Ambient i Sostenibilitat . Departament de Territori i Sostenibilitat. Generalitat de Catalunya	Tècnica
Altra administració pública	Consorti del Parc de la Serralada Litoral	Tècnica d'Ús Públic i Educació Ambiental
Altra administració pública	Diputació de Barcelona	tècnica d'ús públic i educació ambiental
Altra administració pública	Departament Educació	Assessora tècnica docent, referent del Servei Comunitari
Altra administració pública	AMB	Assessora i Educadora del Programa el Compartim un Futur de l'AMB

Empresa	Anthesis Lavola	Responsable de programes educatius
Empresa	Anthesis Lavola	Coordinadora de projectes d'educació
Empresa	Siboc Projectes Ambientals	cap de projectes
Empresa	Siboc Projectes Ambientals	Educadora
Empresa	Siboc Projectes Ambientals	educadora
Empresa	Barby Rosique SM, Sistemas Medioambientales	Tècnic ambiental,
Empresa	Anthesis Lavola	Directora tècnica de projectes
Entitat	Escola de Natura del Corredor	Formador i assessor Escoles Verdes
Entitat	Cel Rogent	educadora
Entitat	Cel Rogent	Educadora
Entitat	Fundesplai	Assessoria Escoles Verdes demarcació de Lleida
Entitat	Fundació Els Tres Turons	Tècnic
Entitat	Fundesplai	Responsable Unitat Educació emocional
Entitat	Fundesplai	Cap Departament Educació Ambiental i Emocional
Entitat	Federació d'Associació Defensa Forestal d'Osona	Director
Entitat	Fundació Els Tres Turons	Responsable de vinculació al territori/educador.
Entitat	Fundació Els Tres Turons	tècnic especialista en jardineria
Entitat	Fundesplai	Educadora Ambiental
Entitat	Fundesplai	Coordinadora de projectes d'educació ambiental
Entitat	Anthesis Lavola	EDUCADORA
Entitat	AMB	(Compartim un Futur)

Entitat	AMB	Becària al departament d'espai públic al grup de Promoció de parcs i platges
Entitat	AMB	Servei de Promoció i conservació de l'espai públic
Entitat	Fundesplai	Assessora Escoles Verdes
Entitat	Rezero - Fundació Prevenció de Residus i Consum	
Entitat	AVV Maresme	Comissió Medi Ambient
Entitat	Associació de Guies del Collsacabra - Anigami	Informació, educació ambiental, Coordinació
Entitat	viladraueducació.com	Director
Entitat	Societat Catalana d'Herpetologia	Tècnica
Entitat	Pau Costa Foundation	Periodista
Entitat	Pau Costa Foundation	Tècnica de projectes
Entitat	Alejandro García Salmerón	Tècnic
Entitat	MEL. Educació ambiental	educadora ambiental
Entitat	MEL. Educació ambiental	educadora ambiental
Entitat	Associació per la Defensa i Estudi de la Natura de Catalunya (ADENC-EdC)	Tècnica medi ambient
Entitat	Associació per la Defensa i Estudi de la Natura de Catalunya (ADENC-EdC)	Tècnica medi ambient
Entitat	MEL. Educació ambiental	pràctiques en educació ambiental
Entitat	Fundesplai	Coordinadora Exposició
Entitat	SEO/BirdLife	Bioleg i tècnic de SEO/BirdLife
Entitat	Fundesplai	Tècnica educativa
Entitat	Xarxa per a la Conservació de la Natura	Tècnica de participació i comunicació

Escola de primària	Col·legi Sagrat Cor	Professora
Escola de primària	Col·legi Jesús, Maria i Josep	professora
Escola de primària	Escola IPSE	Mestra
Escola de primària	Escola Granullarius (Granollers)	Directora
Escola de primària	Escola Alzina	Mestre
Escola de primària	Escola Salvador Sanromà	Mestre
Escola de primària	ESCOLA JAUME BALMES	COORDINADOR AMBIENTAL
Escola de primària	Ramon Pont	Cap d'estudis
Escola de primària	Ramon Pont	Sotsdirecció
Escola de primària	Escola Lluçanès	Coordinadora
Institut de cicles formatius	Institut Rambla Prim	professora especialitat 508, intervenció sociocomunitària
Institut de cicles formatius	Institut Rambla Prim	
Institut de cicles formatius	Institut Rambla Prim	Professor
Institut de cicles formatius	Institut Narcís Monturiol	Coordinador InnovaFP
Institut de cicles formatius	Institut Narcís Monturiol	Professora
Institut de cicles formatius	Institut Narcís Monturiol	Cap de departament de Seguretat i Medi Ambient
Institut de cicles formatius	Institut Rambla Prim	Alumne
Institut de cicles formatius	Institut Rambla Prim	Alumne
Institut de Secundària	IE Pallerola	Coordinadora pedagògica
Institut de Secundària	Institut escola Pallerola	Docent
Institut de Secundària	Institut Rambla Prim	colaborador
Institut de Secundària	Ins Josep Lluís Sert	Coordinador Escola Verda
Institut de Secundària	Fundació Vedruna Catalunya Educació	Coordinador Projectes ODS Fundació Vedruna Catalunya
Institut de Secundària	Institut Mont Perdut	Docent de secundària i batxillerat

Institut de Secundària	Institut Escola Baldomer Solà	Docent ESO BATXILLERAT
Institut de Secundària	Institut Voltretera, Abrera	Docent
Institut de Secundària	Ins Les Marines	Professora biologia
Institut de Secundària	Institut Els Roures	COORDINADORA PEDAGÒGICA
Institut de Secundària	Institut Dosrius	Orientador
Institut de Secundària	Institut Els Roures	Orientadora
Institut de Secundària	Sagrat Cor	Cap d'Estudis de Secundària
Institut de Secundària	Institut Pons d'Icart	Coordinadora Pedagògica
Institut de Secundària	Institut Pons d'Icart	Cao d'Estudis
Institut de Secundària	IES Salvador Dalí	docent
Institut de Secundària	Institut Vilatzara	Coordinador pedagògic
Institut de Secundària	Institut El Prat de Llobregat	Docent
Institut de Secundària	Institut El Prat de Llobregat	Docent
Institut de Secundària	Institut El Prat de Llobregat	Direcció
Institut de Secundària	Institut Pedraforca	docent
Institut de Secundària	INS Pedraforca	Professor
Institut de Secundària	IES SOPEÑA BARCELONA	Docent
Institut de Secundària	Institut Les Marines de Castelldefels	Docent de secundària
Institut de Secundària	Institut Lluís de Requesens	Professora de Secundària i coordinadora d'EEVV
Institut de Secundària	El Sui	professor
Institut de Secundària	IES La Salle - Premià de Mar	Docent ESO
Institut de Secundària	IE Ramon Pont	
Institut de Secundària	Institut Baix Montseny	Docent secundària
Institut de Secundària	Lluís de Requesens	Professora de secundària
Institut de Secundària	Escola Thau Barcelona	Professora
Institut de Secundària	INS Josep lluis Sert	Escola verda

Institut de Secundària	INS CAN MAS (Ripollet)	Professorat
Institut de Secundària	INS ÈGARA	Professora de Ciències i referent de Servei a la Comunitat
Institut de Secundària	Lluís de Requesens	Alumne (per explicar el servei)
Institut de Secundària	IES JOSEP MARIA LLOMPART	COORDINADORA DE MEDI AMBIENT DEL CENTRE
Institut de Secundària	Ramon Pont	Cap d'Estudis
Institut de Secundària	IES SOPEÑA BARCELONA	CAP ESTUDIS SECUNDÀRIA
Institut de Secundària	Institut Montserrat Miró	Directora
Institut de Secundària	IES Cervelló	Coordinadora Batxillerat
Universitat	CREAF	Tècnica a Impacte Social de la Recerca. Ciència ciutadana i Educació Ambiental
Universitat	CREAF	Responsable d'impacte social
Universitat	CREAF	Tècnic de comunicació
Universitat	CREAF	CREAF
Universitat	CREAF	Tècnic de comunicació
Universitat	UOC	Professora
Universitat	Universitat	Professora titular

**Diputació
Barcelona**

Àrea d'Acció Climàtica

Gerència de Serveis de Medi Ambient

Comte d'Urgell, 187

Recinte de l'Escola Industrial

08036 Barcelona

www.diba.cat/mediambient

[@AccioClimaDiba](https://twitter.com/AccioClimaDiba)